

Katedra mikrobiologie, výživy a dietetiky

Oponentský posudek na disertační práci MUDr. Ing. Barbory Drnkové, Dis.

V předložené disertační práci nazvané „**Faktory ovlivňující vznik a průběh epidemií a pandemií v současném světě**“ se autorka zabývá problematikou epidemií a pandemií, které v minulosti proběhly, nebo těch, které stále probíhají a představují určitou hrozbu. Podrobněji je řešena pandemie COVID-19 způsobená virem SARS-CoV-2, se kterou jsme se intenzivně potýkali v posledních letech a představuje možný problém i do budoucna. Jedná se o vysoce aktuální problematiku. Mimoto je patrné, že COVID-19 není posledním pandemickým problémem a je namístě aktivně řešit možnosti eliminace rizik epidemií a pandemií v budoucnosti.

Disertační práce **MUDr. Ing. Barbory Drnkové, Dis.** je psána čtivou formou, je vhodně členěna, kdy jednotlivé kapitoly na sebe navazují a obsahují validní informace vztahující se k infekcím představujícím epidemickou či pandemickou hrozbu. Prezentované informace jsou podloženy dostatečným počtem vědeckých referencí. Mimoto jsou u konkrétních infekcí vyzdvihnuta zejména protiepidemická opatření tehdejší doby a jejich účinnost. Což koreluje s cílem disertační práce, což bylo, vysledovat a určit hlavní faktory ovlivňující vývoj epidemie, odhalit chyby, které se v jejím průběhu staly, získat poučení z krizového vývoje a doporučit příslušná opatření pro příští epidemie. Uvedené cíle byly splněny a prolínají se jednotlivými kapitolami práce.

Pro zpracování této disertační práce autorka použila metodu surveillance, tedy komplexní získávání všech dostupných informací o výskytu určitého onemocnění, o jeho možných dopadech na zdraví a současně studium všech podmínek a faktorů vnějšího prostředí, které mohou výskyt onemocnění ovlivňovat. Autorka do své práce zahrnuje validní data prezentovaná institucemi jako je WHO či CDC, dále výroky uznávaných lékařů a odborníků, taktéž například krizových štábů či výroky z odborných konferencí. Uvedené výroky diskutuje, a je zde prezentován i její pohled na danou problematiku, který jasně poukazuje na nedostatky v systému a chyby, ze kterých bychom se měli poučit. Autorka taktéž do práce a její diskuse zahrnuje příklady z reálné praxe, které jsou často opomíjeny, a přitom můžou být nápomocné při aktualizaci a vylepšení současného nastavení jednotlivých opatření.

K formální stránce a jazykové úrovni práce mám určité výhrady, které jsou blíže specifikovány v komentářích a doporučeních níže. Nicméně vzhledem k rozsahu a obsahu práce, nejsou tyto nedostatky nijak zásadní. Níže jsou mé připomínky, které by měla autorka vzít v potaz při psaní dalších odborných textů.

Příklady formálních a věcných nedostatků:

- Práce obsahuje množství překlepů, chybějících či nadbytečných mezer, aj. (např. hned v hypotéze).
- Práce je doplněna velkým množstvím tabulek, obrázků či schémat, a grafů. Jejich přítomnost je pro daný typ práce důležitá, ale jelikož je práce psaná v českém jazyce, tak by i obrázky měly být takto upraveny nebo doplněny o legendu. Například u tabulky č. 1 je to i žádoucí.
- V některých kapitolách by bylo vhodné vypracovat i vlastní tabulky či grafy na základě prezentovaných údajů (v kapitole řešící diagnostiku onemocnění COVID-19 by se nabízelo například jednotlivé metody touto formou porovnat).
- Práce obsahuje velké množství zajímavých příloh, ale v hlavním textu není na ně odkazováno.
- Velmi často jsou reference umístěny mimo citovanou větu/pasáž (např. reference Stejskal, 2020 str. 19, 21; Julák a další, 2010 první použití str. 24; Hubáček, 2020 str. 24; Stejskal, 2020 str. 29, 30, 40 atd.).
- Datum je psán nejednotnou formou, jednou s mezerami podruhé zase bez.
- COVID-19 je v celé práci uváděn nejednotně COVID-19 nebo Covid-19, někde dokonce skloňován (str. 45), i když tomu tak jinde není, taktéž covid a non-covid (str. 109 a 110). Bylo by vhodné mít sjednoceno.
- Práce by měla být psána především v pasivu a minulém čase. V práci se vyskytují pasáže s použitím tvarů jako probíhají (i když se nejedná o výrok), současný, a podobně.
- V práci se na několika místech opakují souvětí/pasáže. Jedná se o str. 50 (Na konci března ...), str. 58 (Vzhledem k tomu, že ...), str. 67 a 68 (28. září 2020 Videa přišla ...), str. 107 část diskuse (Epidemie COVID-19 je jistě ...).
- V kapitole řešící dopady protiepidemických opatření na společnost v části „vzdělání“ se autorka zaměřila pouze na vysoké školy, nieméně by zde mělo být zahrnuty i instituce zajišťující vzdělávání mladší části populace, které se pandemie COVID-19 taktéž velmi týkala a ponese si své následky i do jejich budoucího vzdělávání a života.
- V práci jsou kapitoly, kdy jsou jejich převážné části podloženy citací pouze jednoho autora (např. připravenost ČR na pandemii), což není úplně adekvátní. Nieméně, vzhledem ke specifickým oblastem řešené problematiky pandemie COVID-19 a metodice zpracování práce je to akceptovatelné.
- V diskusi postrádám reference například k hodnotám osídlení, nebo počtu úmrtí na milion obyvatel. Autorka v diskusi řeší infekci Lassa, která je zmíněna poprvé, ale chybí bližší specifikace a reference, což není v diskusi ojedinělý případ. Podobně je to u to u Eboly, přitom v seznamu referencí odkazy řešící danou problematiku jsou, tak by zde měly být citovány. Celkově je v práci více úseků, které autorka věcně diskutuje, ale bylo by vhodné více podložit dalšími publikacemi.

Na autorku práce mám následující otázky:

1. Mohla byste více popsat infekci Lassa? Jaká epidemiologická rizika infekce představuje?
2. Můžete více přiblížit metodu izotermální amplifikace virové RNA (iNAAT) a přínosy její možné využití při detekci SARS-CoV-2 či jiných virových onemocnění?

I přes uvedené připomínky byly v práci splněny definované cíle a předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na závěrečnou práci doktorského studia. Disertační práci hodnotím jako zdařilou a doporučuji k obhajobě a po jejím úspěšném obhájení udělení akademického titulu „doktor“.

V Praze, dne 2. června 2023

3

Doc. Ing. Věra Neužil Bunešová, Ph.D.

Katedra mikrobiologie, výživy a dietetiky
Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů
Česká zemědělská univerzita v Praze
Kamýcká 129 | Praha – Suchbátův Újezd | 165 00
bunesova@af.czu.cz
Tel.: +420 777 287 734